

Postup školy při řešení rizikového chování žáků

(dle metodického doporučení: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j.: 21291/2010-28)

Návykové látky (NL) – řešení nejobvyklejších případů ve škole

Zásady:

- Školním řádem je zakázáno užívat nebo nosit NL do školy
- Sankčním řádem (součástí ŠŘ) vymezit sankce
- Výchovná opatření uložená školou oznámit zákonným zástupcům nebo orgánům sociálně-právní ochrany (OSPOD)
- Případy užívání NL mimo školu nebo mimo dobu vyučování neřeší škola, ale rodiče a obec
- Kdo předal nebo prodal NL se dopustil přestupku nebo trestného činu (alkohol), porušení zákona je třeba oznámit orgánům obce nebo Policii ČR
- Pro konzumaci alkoholu, tabákových výrobků ani drog není v ČR stanovena žádná věková hranice (konzumace není trestná)
- Konzumace NL osobami mladšími 18 let je považováno za „vedení života nemravného a zahálčivého“ a zaměřuje se na ně sociálně-právní ochrana
- (Pokud má v ČR přistižená osoba u sebe malé množství drogy a není zde úmysl dalšího prodeje, může být na pachatele uvalen netrestní (správní) postih (pokuta, varování) v souladu se zákonem o přestupcích. Od roku 1998 je ale přechovávání „většího než malého“ množství drogy v ČR trestným činem s možností trestu odnětí svobody až v délce dvou let)
- S postupem školy a s navrhovanými výchovnými opatřeními budou seznámeni zaměstnanci školy a zákonní zástupci žáků

Výchovná opatření řešit standardním způsobem (viz Příloha č. 1).

Postup školy

1. Žáci kouří (píjí alkohol) v prostorách školy v době školního vyučování, žák se dostaví do školy pod vlivem alkoholu nebo jiné NL:

- zajistit bezpečí žáka, zjistit zdravotní stav, pokud žák nereaguje nebo nepřiměřeně reaguje zavolat okamžitě lékaře, při akutní intoxikaci volat záchranku,
- informovat vedení školy, třídního učitele, výchovného poradce,
- vyrozumět zákonného zástupce a orgán soc. – právní ochrany,
- není-li nutné volat lékaře, volat zákonného zástupce – rodiče a trvat na tom, aby si dítě převzal (škola nemůže dostatečně zajistit povinný dohled),
- jestliže se rodiče nedostaví, zajistit povinný dohled po dobu školního vyučování a kontaktovat OSPOD,
- o celé věci sepsat záznam,
- vyvodit kázeňské důsledky.

2. Zachytíte u žáka alkohol nebo tabákové výrobky:

- informovat vedení školy, třídního učitele, výchovného poradce,
- sepsat záznam o zachycení věci (datum, čas, popis předmětu, komu patří, za jakých okolností byly zachyceny a kým),
- osobám mladším 18 let látku nevracet,
- zachycené předměty vrátit zákonným zástupcům na základě protokolu,
- při předávání je poučit o tom, že v případě jejich užití osobou mladší 18 let jste povinni informovat OSPOD,
- vyvodit kázeňské důsledky.

3. Ve škole objevíte uživatele omamných nebo psychotropních látek:

- jestliže chce s vámi hovořit, rozhovoru se nevyhýbejte, ale neslibujte, že nebudete nikoho informovat,
- informujte vedení školy, třídního učitele, výchovného poradce,
- musíte informovat zákonné zástupce a OSPOD (ten má oproti škole možnosti, jak přimět rodiče problém řešit, role školy je preventivní, poradenská).

4. Zachytíte látku, o které se domníváte, že je omamná nebo psychotropní:

- informovat vedení školy, třídního učitele, výchovného poradce
- objevenou látku vložit před svědkem do velké obálky, tu zapečítat a označit razítkem školy a uložit do trezoru, nijak s ní nemanipulovat – nezkoumat,
- o nález sepsat záznam (jak látka vypadá, kdo ji objevil, kde, za jakých okolností, u koho, protokol podepíše ředitel nebo zástupce, ten, u koho byla látka objevena, třetí dospělá osoba, v případě, kdy se dotyčný odmítne podepsat, uvede se – odmítl se podepsat),
- nález oznámit a předat Policii ČR (škola nemusí být o konání Policie ČR informována),
- informovat zákonné zástupce,
- prodiskutovat se žákem (vedení školy, třídní učitel, výchovný poradce), co to je za látku, kde ji vzal apod.,
- vedení školy, třídní učitel, výchovný poradce stanoví sankci (vhodné je zažádat o individuální intervenci PPP),
- žákovi se nedává najevo, že je „vyvrhel“, ale systematicky se s ním začne pracovat.

5. Dozvíte se, že některé z dětí do školy přináší omamné nebo psychotropní látky a předává je spolužákům:

- taková osoba je distributor, je jedno, jestli je dává nebo prodává – dopouští se trestného činu,
- informovat vedení školy, třídního učitele, výchovného poradce,
- informovat zákonné zástupce,
- povinností je páčání trestného činu přerušit – oznámit Policii ČR,
- sepsat záznam.

Postup školy v případě „záškoláctví“

Omlouvání nepřítomnosti, řešení neomluvené nepřítomnosti (dle Metodického pokynu MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j.: 10194/2002-14)

- absenci omlouvá zákonný zástupce žáka (případně vychovatel DM, zletilý se omlouvá sám),
- ve výjimečných případech může škola požadovat jako součást omluvenky potvrzení ošetřujícího lékaře (více než 3 dny),
- školy jsou povinny oznamovat orgánu sociálně – právní ochrany skutečnosti nasvědčující, že děti vedou zahálčivý a nemravný život,
- o neomluvené i zvýšené omluvené absenci informuje třídní učitel výchovného poradce,
- neomluvená absence do 10 vyučovacích hodin řeší třídní učitel pohovorem, na který je zákonný zástupce či zletilý žák pozván doporučených dopisem, informuje je, provede zápis (způsob nápravy po dohodě) – podepsat,
- při počtu nad 10 neomluvených hodin svolává ředitel školní výchovnou komisi (mohou se účastnit: ředitel, zákonná zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence ...) – pozvání doporučeným dopisem – jednání – zápis – podepsat,
- při počtu nad 25 neomluvených hodin zašle ředitel školy oznámení o pokračujícím záškoláctví, s dokumentací, příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu – ohlašovací povinnost,

- v případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku (zákonní zástupci již byli postiženi v přestupkovém řízení) druhé hlášení o zanedbání školní docházky směřuje Polici ČR.

Postup školy v případě „šikanování“

(v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j. 22294/2013-1)

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání.

Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.“

Odhalení šikany bývá mnohdy velmi obtížné i pro zkušeného pedagoga (negativní roli hraje strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků).

Postup při vyšetřování šikany:

- „odhalení“ – pedagog, který je informován o „šikaně“, upozorní třídního učitele, vedení školy, výchovného poradce,
- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi,
- nalezení vhodných svědků,
- individuální rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů),
- zajištění ochrany obětem,
- konfrontace s agresory, případně konfrontace mezi nimi (při brutálním násilí je třeba zabezpečit ochranu, pomoc, podporu obětem, nahlásit Policii ČR),
- informovat zákonné zástupce,
- zabezpečit pokračující pomoc obětem,
- zabezpečit zvýšené výchovné působení v daném kolektivu,
- kázeňská opatření.

Výchovná opatření:

- **standardní výchovná opatření: napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížené známky z chování, podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia na střední škole,**
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny,
- doporučení zákonným zástupcům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP),
- v mimořádných případech doporučit rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP (diagnostický pobyt) – podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu – vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování,
- oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychologickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště,
- při podezření na šikanování žáka je nezbytná spolupráce vedení školy a pedagogických pracovníků s rodinou oběti i agresora (nabídnout pomoc, taktní přístup, zachovávat důvěrnost informací),
- při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu, je ředitel školy povinen oznámit tuto skutečnost Policii ČR,

- skutečnosti, které ohrožují žáka, nebo že žák spáchal trestný čin, je škola povinna oznámit orgánu sociálně právní ochrany,

Ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb. je za závažné porušení školního řádu považováno:

- užívání, držení, distribuce návykových látek, manipulace s návykovými látkami.
- šikanování (kyberšikana),
- vysoká a opakovaná neomluvená absence,
- soustavné neplnění studijních povinností,
- soustavné a opakované porušování školního řádu.

Za závažné porušení školního řádu lze podmíněně vyloučit ze studia či vyloučit ze studia.

Sankční řád – výchovná opatření

Standardní výchovná opatření: napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížené známky z chování, podmíněné vyloučení ze studia, vyloučení ze studia na střední škole (podmíněné vyloučení z DM a vyloučení z DM).

V případě užívání NL doporučit zákonným zástupcům návštěvu specializovaného lékařského zařízení.

Doporučený postup:

Opakované kouření ve škole či na akcích školy – napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, druhý, třetí stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze školy

- a) 1. a 3. přistižení při kouření – domluva třídního učitele;
- b) 4. přistižení – napomenutí třídního učitele, žákovi je zdůrazněna možnost udělení důtky třídního učitele, informace rodičům (informační systém);
- c) 6. přistižení – žákovi je udělena třídní důtka, informace rodičům (informační systém);
- d) 8. přistižení – pohovor s třídním učitelem, výchovným poradcem, metodikem prevence, je zdůrazněna možnost udělení ředitelské důtky a pohovoru s ředitelem školy a rodiči, rodičům je zaslán dopis o chování jejich dítěte;
- e) 9. přistižení – žákovi je udělena ředitelská důtka, následuje návštěva rodičů ve škole, na které je zdůrazněna možnost vážných kázeňských postihů žáka v případě dalšího opakovaného hrubého porušování školního řádu: snížení známky z chování, podmíněné vyloučení ze školy, v případě podezření na nedbalost při výchově ze strany rodičů je zmíněna možnost spolupráce s odborem sociální péče (týká se nezletilých žáků);
- f) 11. přistižení – žákovi je navržen 2. stupeň z chování, informace rodičům;
- g) 15. přistižení – žákovi je navržen 3. stupeň z chování, následuje návštěva rodičů ve škole, na které je zdůrazněna možnost vážných kázeňských postihů žáka v případě dalšího opakovaného hrubého porušování školního řádu: podmíněné vyloučení ze školy, vyloučení ze školy, v případě podezření na nedbalost při výchově ze strany rodičů je zmíněna možnost spolupráce s odborem sociální péče (týká se nezletilých žáků).

Požítí NL (alkohol, jiné drogy) ve škole či na akcích školy – důtka ředitele školy, druhý, třetí stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia, vyloučení ze studia

Distribuce NL (alkohol, jiné drogy) ve škole či na akcích školy – druhý, třetí stupeň z chování, podmíněné vyloučení, vyloučení ze studia

Neomluvené hodiny

1 – 2	neomluvené hodiny (část dne)	napomenutí třídního učitele
3 – 5	opakovaně, část dne – 1 den	důtka třídního učitele
6 – 9	opakovaně, 1 den	důtka ředitelky školy
10 – 24	opakovaně, 2 - 3 dny	2. stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia
25 a více	opakovaně, 4 dny a více	3. stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia, vyloučení ze studia

Ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) je za závažné porušení školního řádu považováno:

- užívání, držení, distribuce návykových látek, manipulace s návykovými látkami,
- šikanování (kyberšikana),
- vysoká a opakovaná neomluvená absence,
- soustavné neplnění studijních povinností,
- soustavné a opakované porušování školního řádu.

Za závažné porušení školního řádu lze podmíněně vyloučit ze studia či vyloučit ze studia.

Návykové látky

V souladu s doporučením MŠMT ČR, č.j. 21 291/2010-28, k primární prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky a manipulovat s nimi.

To neplatí pro případy, kdy osoba užívá návykové látky v rámci léčebného procesu, který jí byl stanoven zdravotnickým zařízením.

Žákům je ve škole a při všech školních akcích konaných mimo budovu školy zakázáno kouřit, požívat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky, přijít do školy pod vlivem těchto látek, nabízet, zprostředkovávat tyto látky a jakkoli s nimi manipulovat.

Porušení tohoto ustanovení je klasifikováno jako závažné porušení školního řádu.

Ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) je za závažné porušení školního řádu považováno:

- užívání, držení, distribuce návykových látek,
- manipulace s návykovými látkami.

Za závažné porušení školního řádu je dále považováno:

- vysoká a opakovaná neomluvená absence,
- šikanování (kyberšikana),
- soustavné neplnění studijních povinností,
- soustavné a opakované porušování školního řádu.

Za závažné porušení školního řádu lze podmíněně vyloučit ze studia či vyloučit ze studia.